

težkim razmeram ne zaostaja za svojimi prednicami. — Glede tiska bi bilo iskreno želeti, da gospodje uredniki odslovijo tiste mikroskopične nonpareille-črke (posebno v bibliografskem pregledu), ki so tudi zdravemu očesu prava muka

Kapistran.

R. F. Magjer, Crveni križ i drugi zapisci sa sela uoči rata. Osijek, 1915. M. 8°. 8 str. 1 K 50 v.

„Klub hrvatskih književnikov“ v Osijeku, osnovan l. 1909, dosle na literarnem polju ni imel sreče; to pa zato ne, ker se ni držal naravnih svojih nalog in ni prav cenil svojih sil. Vse njegovo delovanje je malone istovetno s pisanjem njegovega tajnika R. F. Magjera, ki bi bil dober izvršilni organ, a hoče biti plodovit samotvorec. Kakor zagrebška vseučiliška knjižnica zbira tudi osiješki Klub letos vojne pesmi in opise; to je prav, nevarno pa je z Muzami iti med orožje. A g. Magjer je storil tudi ta korak:

Vnanjost knjige se ujema s podobo, ki nam jo je o sebi ustvaril g. avtor: fina oprema, rdeče barve na sliki ovojnega lista, poseben ad hoc obrazovan „Magjer ex libris“ in pa seznam številnih njegovih publikacij, ki so večinoma izhajale s potnim listom, to je — s predgovori drugih avtorjev. Potni list seveda vselej človeka ne očuva potnih nepravil; to je okusil g. Magjer često že sam, zlasti če je hodil v verzih; zakaj kritika mu kljub uvodom ni prizanašala. Pričujoča knjižica ni potrebovala uvoda, naslov in vsebina ji dajata sigurno pot. To so sličice iz mobilizacije, vseskozi z motivom: „sve za svitlog našeg cara i domovinu hrvatsku“.

Dr. F. I.

Pero Dupor, Sa južnog i sjevernog ratišta. Bilješke, bojne i druge pjesme. Tisak in naklada „Malog lista“. Zagreb, 1915. M. 8°. 76 str.

Dupor je vojak-prostak, rojen l. 1896. V Brodu ob Savi se je izučil slikarske obrti ter delal nekaj časa v Opatiji in Zagrebu, a se je vrnil k plugu. Kot vojak je bil ranjen v Srbiji, zdravil se je v Osijeku v bolnici, a nato odšel na gališko-bukovinsko bojišče. Fant je brezdvomno spreten v zlaganju narodnih desetercev; za vse ostalo odgovarja njegov „milijê“, ki ga bo sodila zgodovina. Dupor „opeva“ Slavonijo in Osijek in osiješki „Klub hrvat književnika“, bitko pri Stanislavu in Kolomeji, v prozi pa piše (prav neokusno) o komitadžiji na bukvi itd. — Nikjer sicer ni povedano, da je knjižica izšla pod okriljem osiješkega kluba, oziroma njegovega tajnika, a ni dvomiti, da ji je Magjer kumoval: v knjižici je ta zveza preočita. V predgovoru, ki ga je podpisalo uredništvo „Malega lista“, čitamo, da je Dupor v Osijeku posetil hrvatskega pesnika R. F. Magjera, ki ga je nekega popoldne uvedel v temeljna pravila metrike in v dveh dneh evo ti Dupora z rokopisom poezije! Spričo tega ni čudo, če Dupor v eni pesmi pravi, da Klub hrvat književnikov „vsi narodi v zvezde kujejo“, da to društvo „skozi svojega tajnika dobročinstva čini povsod velika“. Za končno karakteristiko vsega tega služi še to, da se pod predgovorom agitira za politični časopis „Hrvatska“, češ, to so največje in najboljše hrvatske novine. — Mnogo navedenega vzbuja odpor; g. Magjer, žal, tega ne čuti. Ne poročamo o čudni knjižici morda z namenom, da bi jo priporočali v čitanje, temveč zato, ker spada z Magjerovim „Crvenim križem“ v sodobno vojno literaturo. V slovenščini slična knjižica k sreči še ni zagledala belega dne. Po vojni bo mogoče pisati razpravo o tem, kako življenje so živel literati za časa vojne, kako so dogodki vplivali na njih delo, kako so se delili po strankah ...

Dr. Fr. Ilešič.